

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

47. An Bulla Gregorij XIII. De Datis, & Promissis in Romana Curia sub nomine gratiarum includantur absolutiones, Indulgentiae, dispensationes, beneficia & aliae gratiae, quae solo verbo perficiuntur? Ex ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

7. Vnde à fortiori dicendum est, quòd pro executione dictarum Indulgentiarum in hoc Regno ab Officialibus laicis, ne quid minimum accipi potest, etiam sub colore præstiti laboris, quod etiam absolute præcepit Serenissimus Rex Philippus II. in quadam epistola data Matriti die 28. Decembr. 1571. & directa ad excellentissimum Ducem de Terra-Nova, in qua ponit querelas sibi factas à Cardinali Alexandrino super aliquos abusus, qui tunc in hoc Regno extabant, & cap. 5. dictæ epistolæ sic Rex asserit: [Tambien nos han hecho entender, que quando se dan letras executorias, no se concede si no se paga primero cierta suma de dineros, y porque esto no parece cosa conveniente, proveyers que de aqui adelante no se lleuen dineros por esta causa, sino que se espida gratis. Et tunc omnes ex sacro Concilio subseripti ad dictam epistolam sic responderunt. Per lo passado s'hanno perçeputo per li Officiali Regij alcune raggione per consideratione delli loro travagli, però poi che sua Maestà comanda che questi negotij si spediscono gratis costi, si faci effeguire, ch'oltro che su Maestà lo comanda pare cosa da se molto conveniente.] Ita ibi, quod si in omnibus Papalibus rescriptis observandum est, maxime procedit in expeditione Indulgentiarum, quæ sunt res spirituales, & quæ annullantur à Pontifice, si pro publicatione ipsarum aliquid recipiatur.

DE DATIS, ET PROMISSIS Super Bullam Greg. XIII.

RESOL. XLVII.

An Bulla Greg. XIII. de Datis, & Promissis in Romana Curia sub nomine gratiarum includatur absolutio, indulgentia, dispensationes, beneficia, & alia gratia, quæ solo verbo perficiuntur? Ex p. 6. tr. 7. & Misc. 2. Ref. 14.

§. 1. Respondet affirmativè ex Navarro Bonacina tom. 3. de censur. diff. 2. q. 3. punct. 31. num. 2. Molin. de just. tom. 1. tract. 21. diff. 42. & Azorius p. 3. lib. 12. cap. 24. q. 6. ubi sic ait: Pontificia constitutio intelligit nomine gratiæ & justitiæ, quicquid per litteras Apostolicas, Diplomata, five Bullas, & Brevia Pontificia gratiosè conceditur: quæ itidem per solam signaturam in solo verbo, vel vivæ vocis oraculo concedi solent; cuiusmodi sunt multe absolutiones, dispensationes, indulgentiæ, facultates & privilegia. nam in constitutione dicitur, *Per litteras Apostolicas, & quibuscunque aliis modis.* Ita ille.

2. Non desinam tamen hic adnotare Gabrielem Lotharium doctissimum Iuriconsultum Romani Curie de re beneficiaria lib. 3. quest. 3. num. 26. & sequentibus docere sub nomine gratiæ in dicta Bulla Gregoriana non contineri gratias extra materias contentiosas, ut dispensationes, absolutiones, beneficia, pensiones & similia: & probat restrictionem illam ad causas appositam in Bulla, & sic ad materias contentiosas non diffundi per verba sequentia, *seu alias per litteras Apostolicas* quasi causæ & judicia, non etiam per litteras Apostolicas expediri consueverint, imò plurimæ sic deciduntur, & expediuntur: quæ omnia probat ipse Lotharius ubi supra. Cujus sententia si esset probabilis, multi in penas dictæ Constitutionis non incurrerent: recognosce illum, & non pigebit. Sed prima sententia Navarri est communis, quam approbat stylus Pœnitentiariæ, & Romanæ Curie, & ideo ab illa non est recedendum.

RESOL. XLVIII.

An in aliquo casu absque incurfione poenarum Bulla Greg. XIII. de Datis, & Promissis possint in Curia Romana excusari dantes munera?

Et an iudex, qui in Romana Curia recipiet ab utraque parte ante latam sententiam, vel ante gratiam obtentam majores, quas vocant propinas, seu sportulas, quam sibi essent debita, quamvis peccet contra justitiam, & teneatur restituere, non tamen incurreret prædictas poenas, neque etiam qui eas propinas solvit?

Et notatur, quod hujus Bullæ poena non habent locum, si daretur aliquid simpliciter, nullo pacto precedente, & ad effectum specificè obtinendi aliquam gratiam, vel justitiam, & aliqua alia circa hoc explanantur. Ex p. 7. tr. 4. Ref. 1.

§. 1. Materia hæc est satis periculosa, & faxit Deus, quod circa illam multi non naufragentur, ut patet ex Commentariis Navarri, Boccacii, Farinacii, Azorij, Bonacina, Molinæ, & aliorum editis in explicationem dictæ Bullæ. Non est tamen negandum posse, non obstante dicta Bulla aliquid munus præbere sine peccato, & incurfione poenarum, modo quo infra dicendum est, ex mente tamen aliquorum Doctorum. Asserunt igitur, Primo, quòd in quocumque tempore, five post, five ante, quando munera dantur non pro gratia, vel justitia obtinenda, sed ob alium titulum, & finem Bulla Gregoriana non obligat. Nam leges non sunt extendendæ ultra propriam verborum significationem, & legislatorum voluntatem. Sed in casu nostro Pontifex non voluit subjacere poenis, nisi dantes pro gratia, & justitia: Ergo non includuntur in dicta Bulla ex alio titulo dantes, nempe ob meram liberalitatem, & gratitudinem: Igitur primus titulus excusans ab incurfione poenarum dictæ Bullæ, est quando quis aliquid donat non pro gratia & justitia obtinenda, sed ob liberalitatem, & gratitudinem.

2. Secundus titulus potest esse ratione laboris, & hoc procedit etiam si detur majus stipendium, quam sit debitum, modò id non referatur ad obtinendam gratiam, vel justitiam; etiam si detur ante collatam gratiam, vel justitiam: ac proinde in Romana Curia iudex, qui recipiet ab utraque parte ante latam sententiam, vel ante gratiam obtentam, majores, quas vocant, propinas, seu sportulas, quam sibi essent debita, peccaret quidem contra justitiam, teneaturque restituere; non tamen incurreret prædictas poenas, neque etiam, qui eas propinas solvit, cum non pro gratia, & justitia obtinenda, sed tanquam pretium excessivum data sint, & acceptæ.

3. Tertius titulus erit ratione damni compensandi, ut qui dant, vel accipiunt ad compensandum damnum, quod resultat intercedenti, modò excessus notabilis non sit. Hac ratione dicunt prædicti posse excusari cubicularios, secretarios, aliosque familiares Principum, qui non recipiunt aliquid ob gratiam, vel justitiam à Principe impetrandam; sed ad compensandum damnum inde illis resurgens. Sæpè enim ob gratiam semel impetratam non audent, vel certè, non ita facile frequenter, & confidenter aliquid aliud petere; imò exponunt se periculo non obtinendi alia, & quod habeantur nimis petaces, & importuni, minuatque gratia, qua apud Dominos valent. Imò etiam aliquid potest dari, & accipi pro majore exhibenda industria quam alioqui in negotiis exhibere teneantur prædicti cubicularij. Licet enim teneantur cubicularij, aut familiares Principum, vel iudicum mediocri diligencia